

**Raport z konsultacji społecznych
dotyczących projektu Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Łodzi
na lata 2019-2022.**

Opis przebiegu i form konsultacji
Konsultacje społeczne dotyczące projektu Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Łodzi na lata 2019-2022, odbyły się w dniach od 1 – 7 października 2019 r. Zostały zorganizowane zgodnie z <i>Zarządzeniem Prezydenta Miasta Łodzi Nr 2057/VIII/19 z dnia 11 września 2019 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Łodzi na lata 2019-2022</i>. Ogłoszenie o konsultacjach zostało zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej pod adresem internetowym http://bip.uml.lodz.pl/, na stronie internetowej Urzędu Miasta Łodzi www.uml.lodz.pl i na tablicach ogłoszeń Urzędu Miasta Łodzi. W materiale informacyjnym wskazany został zakres negocjowalnej konsultacji, który dotyczył zadań i działań ujętych w projekcie Programu. Konsultacje z mieszkańcami miasta Łodzi obejmowały: 1. spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami, które odbyło się w dniu 3 października 2019 r. w godzinach 16³⁰ – 18³⁰; 2. zebranie uwag lub propozycji z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego. Podczas spotkania konsultacyjnego nie zgłoszono uwag i propozycji innych niż zawarte w formularzach konsultacyjnych. Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków otrzymało łącznie 4 formularze konsultacyjne, 3 formularze zostały dostarczone do Biura w trakcie trwania konsultacji społecznych, 1 formularz został złożony podczas spotkania konsultacyjnego. W czasie trwania konsultacji czynne było forum internetowe pod adresem http://forum.samorząd.lodz.pl, lecz mieszkańcy nie zamieścili na nim postów dotyczących przedmiotu konsultacji. Poniżej przedstawione zostało zestawienie oceny uczestników konsultacji dla projektu Programu i jego założeń, zestawienie propozycji i opinii zgłoszonych na formularzach konsultacyjnych, a dalej stanowisko Prezydenta Miasta Łodzi do propozycji zmian.
Zestawienie opinii i uwag zgłoszonych przez uczestników konsultacji do projektu Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Miasta Łodzi na lata 2019-2022 wraz z uzasadnieniem
Zestawienie oceny uczestników konsultacji dla projektu Programu i jego założeń: Jaka jest Pana/Pani opinia na temat projektu Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Łodzi na lata 2019-2022? - zdecydowanie pozytywna - 50% (2 odpowiedzi), - pozytywna - 50% (2 odpowiedzi), - negatywna - 0% (0 odpowiedzi), - zdecydowanie negatywna - 0% (0 odpowiedzi),

- trudno powiedzieć - 0% (0 odpowiedzi).

Uzasadnienia opinii na temat projektu Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Łodzi na lata 2019-2022

- 1) „Jest logiczną kontynuacją poprzedniego Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami. Widoczna jest ewolucja intencji poprzedniego Programu o nowe rozwiązania i możliwości”.
- 2) „Zakłada się szerokie spektrum działań na wielu płaszczyznach: prace restauratorskie poszczególnych zabytków, działania obszarowe, rewaloryzację zieleni, promocję dziedzictwa historycznego, poprawę estetyki przestrzeni publicznych w obszarach historycznych, współdziałanie z obywatelami”.

Jak ocenia Pan/Pani ujęte w projekcie cele operacyjne określone dla Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Łodzi?

- zdecydowanie pozytywna - 50% (2 odpowiedzi),
- pozytywna - 25% (1 odpowiedź),
- negatywna - 0% (0 odpowiedzi),
- zdecydowanie negatywna - 0% (0 odpowiedzi),
- trudno powiedzieć - 25% (1 odpowiedź).

Jak ocenia Pan/Pani ujęte w projekcie kierunki określone dla Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Łodzi?

- zdecydowanie pozytywna - 50% (2 odpowiedzi),
- pozytywna - 25% (1 odpowiedź),
- negatywna - 0% (0 odpowiedzi),
- zdecydowanie negatywna - 0% (0 odpowiedzi),
- trudno powiedzieć - 25% (1 odpowiedź).

Jak ocenia Pan/Pani ujęte w projekcie zadania określone dla Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Łodzi?

- zdecydowanie pozytywna - 50% (2 odpowiedzi),
- pozytywna - 25% (1 odpowiedź),
- negatywna - 0% (0 odpowiedzi),
- zdecydowanie negatywna - 0% (0 odpowiedzi),
- trudno powiedzieć - 25% (1 odpowiedź).

Czy Pana/Pani zdaniem cele, kierunki i zadania określone w projekcie pozwolą na zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania?

- tak - 50% (2 odpowiedzi),
- nie - 0% (0 odpowiedzi),
- trudno powiedzieć - 50% (2 odpowiedzi).

Czy Pana/Pani zdaniem cele, kierunki i zadania określone w projekcie pozwolą na wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego?

- tak - 75% (3 odpowiedzi),
- nie - 0% (0 odpowiedzi),
- trudno powiedzieć - 25% (1 odpowiedź).

Czy Pana/Pani zdaniem cele, kierunki i zadania określone w projekcie pozwolą na podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków

finansowych na opiekę nad zabytkami?

- tak - 75% (3 odpowiedzi),
- nie - 0% (0 odpowiedzi),
- trudno powiedzieć - 25% (1 odpowiedź).

Czy Pana/Pani zdaniem cele, kierunki i zadania określone w projekcie w wystarczający sposób odpowiadają na potrzeby, jakie generuje opieka i ochrona nad łódzkim dziedzictwem kulturowym?

- tak - 25% (1 odpowiedź),
- nie - 0% (0 odpowiedzi),
- trudno powiedzieć - 75% (3 odpowiedzi).

Zestawienie uwag, propozycji i opinii zgłoszonych na formularzach:

Uwagi oraz propozycje złożone na formularzu:

1. „Kluczowym zagadnieniem związanym z opieką i konserwacją zabytków jest niestety finansowanie, czyli znajdowanie sposobów pozyskiwania środków finansowych na promowanie, typowanie i realizowanie zadań mających na celu prowadzenie prac konserwatorskich, albo przynajmniej promowanie działań zapobiegających degradacji istniejącej infrastruktury”;

- Uwaga zasadna – w programie uwzględniono zadania polegające na wsparciu finansowym właścicieli obiektów zabytkowych

2. „Należy podkreślić, że o ile opisany zakres interwencji jest ambitny, ale i konieczny, to zagrożeniem dla jego realizacji może być niedobór środków finansowych, chronicznie nękający szeroko rozumiany obszar kultury”.

- Uwaga zasadna – w programie uwzględniono zadania polegające na wsparciu finansowym właścicieli obiektów zabytkowych

3. >Niezależnie od zadań związanych z upowszechnianiem wiedzy o znaczeniu zabytków brakuje mi elementów „współpracy” z instytucjami zajmującymi się zielenią miejską. Uważam, że na wielu przestrzeniach ulic zbyt duże powierzchnie są „zabetonowane” (uszczelnione płytami chodnikowymi) uniemożliwiającymi wsiąkanie, i tak często bardzo skąpych, opadów deszczu. Zalecanym rozwiązaniem jest tworzenie ażurowych płyt nawet betonowych posiadających wolne przestrzenie ziemne umożliwiające nawet posadzenie roślinności. W „starej Łodzi” wszak nie było wybetonowanych ulic i chodników<.

- Uwaga uwzględniona częściowo – propozycja zostanie przekazana do właściwych jednostek

4. „W zakresie wspierania renowacji zabytków, (...) proponuje zmiany w mechanizmie dofinansowania polegającej na zniesieniu progu 50% wkładu własnego. W wielu przypadkach właścicielami obiektów zabytkowych są jednostki o bardzo ograniczonej zdolności finansowej. Próg 50% premiuje podmioty, które są w stanie wygospodarować znaczne sumy pieniędzy, a wyklucza tych który w największym stopniu potrzebują dofinansowania. Postulowane przez nas zasady obowiązują we Wrocławiu, gdzie wymagany jest symboliczny wkład własny (przy czym deklaracja większego wkładu własnego zwiększa liczbę punktów przy weryfikacji wniosków o dofinansowaniu)”.

- Propozycja nieuwzględniona

Regulamin udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, położonych na obszarze miasta Łodzi (przyjęty Uchwałą Nr LIV/1304/17 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 5 lipca 2017 r.) oraz Szczegółowe zasady udzielania dotacji dla nieruchomości położonych na obszarze Specjalnej Strefy Rewitalizacji (przyjęte Uchwałą Nr XI/399/19 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 26 czerwca 2019 r.) opracowane zostały na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz ustawy z dnia

9 października 2015 r. o rewitalizacji, w których określone zostały wysokości dotacji (odpowiednio: art. 78, art. 35), a także w oparciu o środki w budżecie miasta.

5. >Odnosząc się do szczegółowych zapisów Programu, w zadaniu dotyczącym Zajezdni Muzealnej Brus (str. 25, wiersz 1) w kolumnie „Podmiot realizujący” należy uwzględnić Wydział Kultury UMŁ, gdyż to właśnie ta jednostka po likwidacji Zarządu Nowego Centrum Łodzi przejęła koordynację nad tworzeniem muzeum komunikacji miejskiej<.

- Uwaga nieuwzględniona

Wydział Kultury nie jest koordynatorem procesu tworzenia muzeum komunikacji miejskiej.

W obecnym stanie prawnym, związanym z użytkowaniem nieruchomości przy ul. Konstantynowskiej 115 Wydział Kultury nie nadzoruje ani nie monitoruje dawnej zajezdni tramwajowej na Brusie. Po likwidacji Zarządu Nowego Centrum Łodzi w Wydziale nie przejęto prac związanych z koordynacją nad tworzeniem muzeum komunikacji miejskiej, udzielono merytorycznego wsparcia w celu wypracowania jak najlepszych rozwiązań służących działalności para-muzealnej w obiekcie.

6. „Materiały udostępnione przez Urząd na potrzeby konsultacji społecznych Programu nie przedstawiają kompletnego projektu programu, a jedynie układ celów oraz listę zadań. Merytoryczna ocena układu celów oraz listy zadań nie jest jednak w pełni możliwa bez zapoznania się z częścią diagnostyczną Programu. Skoro nie jest czytelnikom znana diagnoza stanu istniejącego, nie mogą oni poprawnie ocenić kierunków i celów przyjętych w programie działań, które powinny być logiczną konsekwencją wniosków płynących z diagnozy (...)”.

7. „Obecny sposób prezentacji treści dokumentu utrudnia jego analizę, a przede wszystkim adekwatność proponowanych zadań do celów strategicznych i kierunków działań. Każdemu z zadań i podzadań należałoby nadać numery, a następnie należałoby stworzyć jednostronicową macierz powiązań między celami i kierunkami oraz zadaniami i podzadaniami. Rozwiązanie to byłoby swoistą „mapą, dzięki której możliwe byłoby skuteczniejsze zapoznanie się z logiką dokumentu”.

8. > (...), bieżąca nazwa i struktura I Celu Strategicznego wydaje się nie odpowiadać w sposób wystarczający preambule do Układu Celów Programu,...). Obecna forma nazwy i struktury I Celu Strategicznego utożsamia tradycyjne podejście do dziedzictwa kulturowego, w którym działania ograniczają się do zachowania i ochrony już istniejących zasobów. Tymczasem nazwa i struktura I Celu Strategicznego powinny w większym stopniu akcentować potrzebę kształtowania krajobrazu kulturowego miasta, w którym nie tylko zachowuje się i chroni już istniejące zasoby kulturowe, ale także promuje się harmonijne dołączanie do nich kolejnych, nowych, młodszych zasobów, „nawarstwiających” w istocie ten krajobraz. Taki punkt widzenia jest szczególnie potrzebny w Łodzi, wobec której władze chcą zastosować politykę reurbanizacji (powrotu do centrum), w tym wypełnienia porowatej struktury przestrzennej Strefy Wielkomiejskiej nowymi obiektami budowlanymi<.

- Uwagi nieuwzględnione

W Części II projektu programu wskazano, iż stanowi on kontynuację Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami miasta Łodzi na lata 2014-2017. Zawarte w nim wnioski i założenia uznano za aktualne. Nie uległy również zmianie przyjęty Cel strategiczny i Cele operacyjne oraz Kierunki. Poszerzeniu i aktualizacji uległy zadania służące realizacji celów, przy czym wiele z nich w latach 2019 - 2022 będzie kontynuowanych. Stan zachowania zabytkowej tkanki architektonicznej, urbanistycznej mimo podjętych działań remontowych i rewitalizacyjnych nie uległ gwałtownej zmianie. Nadal wiele pozostaje do zrobienia. Proces naprawczy wymaga intensywnych działań rozłożonych w czasie. Dlatego też zasadne jest kontynuowanie i zakończenie

wybranego kierunku.

Natomiast przy konsultowaniu kolejnego projektu Programu, po uwzględnieniu rezultatów dotychczasowych działań, będzie możliwe postawienie zweryfikowanej diagnozy, która może pozwolić na rewizję zasadniczych celów.

Zaproponowana forma i struktura Celów jest przedstawiona w czytelny sposób, który nie skomplikuje transparentności procesu sprawozdawczości.

9. „W szerokiej liście zadań i podzadań widnieje szereg aktywności Urzędu o charakterze ciągłym, m.in. kierowanie wniosków do WKZ o wpis obszarów i obiektów nieruchomości do rejestru, czy też weryfikacja i rozszerzenie zasobu kart adresowych gminnej ewidencji zabytków. Przydatna byłaby informacja, jakie priorytety w tym zakresie wyznacza sobie Urząd (np. według rodzaju, datowania lub lokalizacji obszarów lub obiektów), aby móc ocenić adekwatność obranego kierunku działań”.

- Uwaga nieuwzględniona

Formułowanie wniosków do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o wpis do rejestru zabytków nieruchomości, czy też weryfikacja i rozszerzenie zasobu kart adresowych gminnej ewidencji zabytków poprzedzone jest każdorazowo analizą materialnych elementów historycznych i architektonicznych wartości obiektów. Kryterium datowania, lokalizacji, czy też rodzaju nie stanowi priorytetu.

Opinie zawarte w formularzu

1. >Ogólna ocena projektu programu jest pozytywna. W szczególności za pozytywne należy uznać kierunki działań zmierzające do budowania atmosfery współpracy między różnymi interesariuszami lokalnymi na rzecz ochrony zabytków Łodzi. Pozytywnym aspektem jest również dostrzeżenie potrzeby ochrony dziedzictwa powojennego (uwzględnionego w jednym z podzadań programu), które – wydaje się – jest dziś najbardziej zagrożonym rodzajem dziedzictwa w krajobrazie Łodzi. Wartościowym jest także deklaracja dążenia do poprawy jakości krajobrazu kulturowego Łodzi poprzez zadanie „Opracowanie projektu kolorystyki pierzei ulic w Strefie Wielkomiejskiej” <.

Protokół ze spotkania konsultacyjnego z mieszkańcami miasta Łodzi w dniu 3 października 2019 r. w ramach konsultacji społecznych dotyczących projektu Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami miasta Łodzi na lata 2019-2022.

Spotkanie odbyło się w Małej Sali Obrad Urzędu Miasta Łodzi, w godzinach od 16.30 – 18.30.

W spotkaniu ze strony Urzędu Miasta Łodzi udział wzięły Pani Aleksandra Sztuka – Tulińska, kierownik Oddziału ds. Zarządzania Dziedzictwem w Biurze Miejskiego Konserwatora Zabytków, w Departamencie Architektury i Rozwoju Urzędu Miasta Łodzi oraz pracownik Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków – Kinga Matczak.

Dla uczestników przygotowano materiał informacyjny, formularze konsultacyjne projektu Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami miasta Łodzi na lata 2019-2022.

Na spotkanie przybyła jedna osoba i złożyła formularz konsultacyjny.

Uczestnik zaproponował, iż omówi opinie i uwagi, które zawarł w formularzu konsultacyjnym.

Na wstępie podkreślił, iż projekt Programu ocenia pozytywnie. Wyjaśnił, iż chętnie zajmuje się tematem ochrony dziedzictwa w odniesieniu ogólnomiejskim jak i lokalnym. Poinformował, iż współpracował z Radą Osiedla, jednak realizację niektórych działań napotykały przeszkody (brak zrozumienia, rozbieżne zdania). Zaznaczył, iż kluczową kwestią w zadaniach na rzecz ochrony

zabytków są finanse i dlatego za podstawowe działanie uważa szeroką akcję informacyjną o możliwościach korzystania ze źródeł finansowania prac remontowych kierowaną do właścicieli zabytkowych obiektów.

Prowadząca spotkanie przypomniała, iż Miasto udziela dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, położonych na obszarze miasta Łodzi oraz dla nieruchomości położonych na obszarze Specjalnej Strefy Rewitalizacji. Zauważyła, iż Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków przygotowało poradniki dla osób ubiegających się o dotacje oraz poradnik wskazujący źródła finansowania prac remontowych w obiektach zabytkowych.

Następnie Uczestnik podkreślił, iż edukację na temat dziedzictwa należy prowadzić wśród najmłodszych dzieci. W jak największym stopniu powinno się udostępnić możliwość obcowania z kulturą, sztuką, historią również poprzez ciekawe lekcje, projekty pozaszkolne. Wyraził uznanie dla uruchomienia Lapidarium Detalu w Łodzi. Zaznaczył, że to dobre miejsce do pracy z dziećmi ale i dorosłymi, wiele zależy również od zaangażowania nauczycieli. Wskazał także, iż do upowszechniania wiedzy o zabytkach należy maksymalnie wykorzystać multimedia i nowinki technologiczne, bo na dzisiaj to jest najwłaściwsza płaszczyzna przekazywania informacji i zapewne lepiej przemówi do dzieci i młodzieży. Należałoby je również zastosować w szerszym stopniu przy wytyczaniu szlaków i ścieżek turystycznych w mieście.

Prowadząca spotkanie wspomniała o wydanym przez Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków przewodniku po szlaków zabytków techniki Łodzi, poinformowała, iż trwają rozmowy i prace nad „ożywieniem szlaku” tzn. faktycznym wytyczeniem w przestrzeni.

Mieszkaniec zapytał, czy podczas remontów ulic rzeczywiście należy „betonować” całe powierzchnie. Zauważył, że częściowe zastosowanie płyt ażurowych zapewni lepsze wsiąkanie wody opadowej, a także daje możliwość wprowadzenia zieleni.

Następnie odniósł się również bardzo pozytywnie do Light Move Festival, podkreślił, że to wartościowy projekt. Potwierdził, iż zachwycą nie tylko mieszkańców ale i turystów.

Na koniec zaznaczył, iż jest bardzo zadowolony z przeprowadzanych w mieście zmian, że w znacznym stopniu widoczne są już efekty prac remontowych i rewitalizacyjnych.

Podsumowanie wyników konsultacji

Liczba osób, które wzięły udział w spotkaniu w dniu 3 października 2019 r.: **1**

Liczba złożonych formularzy konsultacyjnych: **3**

Stanowisko Prezydenta Miasta Łodzi do wyników konsultacji